

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ GMINNY
PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE TOPÓLKA W 2023 r.

I. WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii został oparty na podstawowych założeniach Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku, Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r., Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz Ustawy z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym.

Głównym założeniem programu jest prowadzenie działalności w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Program zakłada kontynuację dotychczasowych działań i inicjatyw podejmowanych przez samorząd oraz rozszerza realizację zadań z zakresu uzależnień behawioralnych, określonych jako formy zachowań, które realizację zadań z zakresu uzależnień behawioralnych, określanych jako takie formy zachowań, które są związane z wykonywaniem pewnych czynności tj. hazard, praca, zakupy, granie w gry, itp., a ich specyfikacją jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami. Najważniejszą różnicą pomiędzy wykonywaniem jakiejś czynności z pasją a uzależnieniem jest utrata kontroli(odczuwanie przymusu) i powód, dla którego wykonujemy daną czynność. Utrata kontroli wiąże się z tym, że nie jesteśmy w stanie przestać, nawet jeśli próbujemy. Powód uzależnienia jest w dużej mierze związany z tym, że nie radzimy sobie z emocjami lub stresem i uciekamy w dane zachowania, żeby nie myśleć o trudnościach.

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jest aktem prawnym stanowiącym że prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy. W tym obszarze ustawa łączy się z zapisami ustawy o zapobieganiu narkomanii oraz z uchwaloną 29 lipca 2005 roku ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która wyraźnie definiuje przemoc w rodzinie jako przestępstwo i wyznacza kierunki zwalczania patologii.

Problem uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych mimo podejmowanych od wielu lat działań mających na celu zwiększenie świadomości na temat konsekwencji nadużywania środków psychoaktywnych stale utrzymuje tendencję wzrostową. Nadużywanie alkoholu to nie tylko szkody zdrowotne, także społeczne takie jak: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Zjawiska alkoholizmu i narkomanii budzą duże emocje opinii publicznej.

Gmina Topólka realizuje zadania profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w oparciu o uchwalany corocznie Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii zwany dalej " Programem". Program ten poprzez realizację określonych w nim celów wychodzi naprzeciw najbardziej istotnym problemom społeczności lokalnej w obszarze profilaktyki uzależnień związanych z nadużywaniem alkoholu oraz zażywaniem narkotyków.

Celem programu jest minimalizacja szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii stanowi spis działań będących jednocześnie zadaniami własnymi gminy w obszarze zagadnień społecznych, które będą realizowane w 2023 roku. Do tych zadań należy podjęcie takich środków zaradczych oraz naprawczych, które minimalizowałyby skutki a przede wszystkim zapobiegały alkoholizmowi i narkomanii i uzależnieniom behawioralnym na terenie gminy.

Cel operacyjny określony w Narodowym Programie Zdrowia obejmuje profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi. Program wyznacza obszary, w jakich będą podejmowane działania mające na celu ograniczenie negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających ze spożywania alkoholu przez mieszkańców Gminy Topólka, a także zjawiska picia alkoholu i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

Europejski Plan Działań wobec szkód spowodowanych konsumpcją alkoholu podkreśla wyraźnie, że podejmowanie możliwie jak największej liczby działań powinno odbywać się na szczeblu lokalnym. Wszelkie działania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomanii mają nie tylko umocowania ustawowe ale przede wszystkim stanowią świadome działanie samorządu na rzecz dobra społeczności lokalnej.

Integralną częścią Programu jest diagnoza lokalnych problemów dająca podstawową orientację w zakresie potrzeb i problemów, jakie rzeczywiście występują w gminie, co z kolei sprawia, że przygotowany do realizacji program jest adekwatny do warunków lokalnej rzeczywistości, w jakiej żyją mieszkańcy gminy Topólka.

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH BEHAVIORALNYCH I NARKOMANII ORAZ ANALIZA POTRZEB W TYM ZAKRESIE.

Gmina Topólka jest gminą rolniczą z funkcją turystyczną. Na jej terenie działają podstawowe instytucje administracyjne i gospodarcze o niewielkim stanie zatrudnienia. Są to: Urząd Gminy, 2 szkoły podstawowe, oddział Kujawsko- Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego, Zakład Opieki Zdrowotnej, Spółdzielnia Świt, 3 większe zakłady produkcyjno-handlowe. Głównym źródłem utrzymania jest praca we własnych gospodarstwach rolnych.

Gminę zamieszkuje 4719 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały.

Młodzieży zamieszkującej gminę mamy:

w grupie wiekowej od 15-17 lat – 133 osoby, w tym 66 mężczyzn i 67 kobiety

od 18-19 lat – 105 osoby, w tym 61 mężczyzn i 4 kobiety

Są to grupy wiekowe młodzieży najbardziej podatne na kontakt z napojami alkoholowymi, uzależnieniami behawioralnymi i narkotykami. Przyjmuje się na podstawie wywiadu, że pierwszy kontakt z alkoholem - najczęściej piwem oraz paleniem papierosów mają dzieci z klas starszych szkół podstawowych, a z narkotykami uczniowie ostatnich klas szkoły podstawowej i szkół średnich.

Z danych otrzymanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Radziejowie wynika, że na dzień 30 listopada 2022 r. z gminy Topólka zarejestrowanych było 215 bezrobotnych ogółem, z tego 108 kobiet i 107 mężczyzn. Prawo do zasiłku dla bezrobotnych posiadały 25 osoby, w tym 12 kobiet i 13 mężczyzn.

Bezrobocie jako problem społeczny, jest powszechnie uznawane za główną przyczynę ubożenia społeczeństwa, a jednocześnie prowadzi do nadużywania alkoholu.

W 2022 roku (na dzień 30.11.2022 r.) pomocą społeczną objętych było 125 rodzin, w tym z powodu uzależnienia od alkoholu (co najmniej jednego członka rodziny) pomocą objęto 10 rodzin.

Przestrzega się limitu ilości do 16 punktów sprzedaży z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży dla każdego zakresu zawartości % alkoholu (o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo; o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu z wyjątkiem piwa; o zawartości powyżej 18% alkoholu) oraz limitu punktów sprzedaży alkoholu z przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedaży tj. o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo w ilości 8 punktów sprzedaży, oraz po 5 punktów sprzedaży (o zawartości alkoholu powyżej 4,5% do 18% z wyjątkiem piwa; o zawartości powyżej 18% alkoholu) zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Topólka nr XXX/223/18 z dnia 28.09.2018r. Na terenie gminy znajduje się 15 punktów ze sprzedażą napojów alkoholowych z tego:

- 4 punktów ze sprzedażą napojów alkoholowych z przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedaży,
- 11 punktów ze sprzedażą napojów alkoholowych z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem

sprzedaży .

Na dzień 30 listopada 2022 r. ważnych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych jest ogółem 39. Na imprezy organizowane na terenie gminy wydano przedsiębiorcom ogółem 1 jednorazowe zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5 % alkoholu oraz na piwo, oraz 3 zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży.

Z danych otrzymanych z Posterunku Policji w Topólce wynika, że w 2022 roku (dane na dzień 30 listopada) na terenie Gminy Topólka Policja odnotowała 32 interwencji domowych w związku z nadużywaniem alkoholu. Prowadzono 7 postępowań Niebieskich Kart. Przeprowadzono 2 postępowania przygotowawcze z art. 207 § 1 kk- znęcania się nad rodziną. Ujawniono 27 przypadków naruszenia zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych. Ponadto 3 osób umieszczono w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych celem wytrzeźwienia, natomiast 7 osób odwieziono do miejsca zamieszkania i przekazano rodzinie.

Działająca Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do 20 grudnia 2022 roku odbyła 16 posiedzeń podczas których m.in. opiniowane były wnioski przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Komisja skierowała do Sądu Rejonowego w Radziejowie 5 wnioski celem skierowania na leczenie odwykowe dla osób uzależnionych. Efektywną formą pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin dotkniętych uzależnieniem jest w ramach współpracy ze szkołami, sołtysami poszczególnych sołectw organizacja wypoczynku letniego w formie pikników i zajęć świetlicowych, a także wyjazdy na basen. Również w tym roku w szkołach na terenie gminy realizowane były programy profilaktyczne, konkursy, w których uczestniczyły dzieci i młodzież z rodzin dysfunkcyjnych.

W zakresie profilaktyki dla osób uzależnionych i współuzależnionych działa w Urzędzie Gminy punkt terapeutyczny. Spotkania z terapeutą odbywają się raz w miesiącu. Łącznie w okresie od stycznia do końca listopada z pomocy tej skorzystało 8 uzależnionych mężczyzn oraz 2 uzależnione kobiety, 11 współuzależnionych kobiet i dwóch mężczyzn. W punkcie prowadzone są rozmowy interwencyjne, informujące o możliwościach dalszego leczenia oraz rozmowy wspierające i porady. Łącznie z porad terapeuty skorzystało 28 osób, udzielono 73 porad. Prowadzona jest także współpraca z kuratorami sądowymi co owocuje skutecznością podjętych działań.

Na terenie gminy brak jest stowarzyszeń i klubów antyalkoholowych i antynarkotykowych. Nie działają także instytucje służby zdrowia prowadzące terapię uzależnień. Korzystamy i nadal będziemy korzystać z usług Oddziału Terapii Uzależnień w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Radziejowie, w Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Świeciu i Lipnie.

III. DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW

ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od narkotyków i alkoholu oraz uzależnień behawioralnych.

Realizacja tego zadania będzie się odbywać poprzez:

- 1) podnoszenie kwalifikacji pracowników służby zdrowia i osób zajmujących się terapią uzależnień,
- 2) finansowanie zajęć terapeutycznych dla pacjentów uzależnionych,
- 3) działalność informacyjną skierowaną do społeczności lokalnej na temat możliwości

korzystania z pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkotykowe oraz uzależnienia behawioralne pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Realizacja tego zadania powinna odbywać się poprzez:

- 1) podejmowanie czynności zmierzających do objęcia leczeniem odwykowym osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) podejmowanie czynności zmierzających do objęcia leczeniem odwykowym osób uzależnionych od narkotyków,
- 3) podejmowanie czynności zmierzających do objęcia leczeniem odwykowym osób borykających się z uzależnieniami behawioralnymi,
- 4) udostępnianie działalności punktu konsultacyjnego,
- 5) edukację publiczną w zakresie profilaktyki, uzależnień alkoholowych i narkotykowych, oraz przemocy w rodzinie (ulotki, broszury, itp.),
- 6) pomoc psychologiczna i socjoterapeutyczna dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym w szczególności poprzez pomoc w organizowaniu spędzania wolnego czasu.
- 7) pomoc psychologiczna i socjoterapeutyczna dla dzieci z rodzin z problemem uzależnienia behawioralnego.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, problemów uzależnień behawioralnych w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

Realizacja tego zadania powinna odbywać się poprzez:

- 1) wspieranie i finansowanie szkolnych i gminnych programów profilaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz zajęć w zakresie zaspokojenia potrzeb kulturalnych,
- 2) profilaktykę i promocję zdrowego stylu życia poprzez udział w ogólnopolskich

kampaniach profilaktycznych,

- 3) wspieranie sołeckich programów i przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu, w szczególności działalności świetlic sołeckich i działań długofalowych mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- 4) prowadzenie i organizowanie konkursów dla dzieci szkół podstawowych i gimnazjum poświęconych profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych, problemów behawioralnych oraz narkomanii np. zakup nagród oraz materiałów potrzebnych do zrealizowania konkursu,
- 5) organizowanie i dofinansowanie imprez z okazji Dnia Dziecka realizowanych przez szkoły i świetlice wiejskie,
- 6) prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej na tematy związane z problematyką uzależnień w szczególności alkoholową i narkotykową,
- 7) inspirowanie i wspieranie lokalnych imprez, kampanii edukacyjnych, przedstawień teatralnych i konkursów o tematyce przeciwdziałania uzależnieniom,
- 8) zakup materiałów profilaktycznych- prasy, broszur, pomocy dydaktycznych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

4. Wspomaganie wszelkiej działalności służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, behawioralnych i narkotykowych.

Realizacja tego zadania powinna odbywać się poprzez:

- 1) dofinansowanie działalności organizacji i osób wykonujących zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii,
- 2) organizowanie i finansowanie szkoleń przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się w swojej pracy z osobami z problemem alkoholowym, behawioralnym i narkotykowym i członkami ich rodzin, również członków GKRPA i ZI w zakresie tematyki uzależnień,
- 3) finansowanie zakupów, usług oraz sprzętu niezbędnego do realizacji działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 4) współpraca z pracownikami socjalnymi mająca na celu wyłonienie osób uzależnionych i współuzależnionych,
- 5) dofinansowanie bieżącej działalności specjalistycznych miejsc pomocy dla ofiar przemocy domowej (dorosłych i dzieci) takich jak punkty konsultacyjne dla

ofiar przemocy w rodzinie oraz telefonów zaufania dla ofiar przemocy w rodzinie.

5. Przestrzeganie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży i podawanie napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz kontrolę zasad obrotu napojami.

Na terenie Gminy Topólka ustala się zasady, jak niżej:

- 1) ogólne zasady wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie działalności sprzedaży napojów alkoholowych określa ustawa
- 2) zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży wydaje się na czas oznaczony nie dłuższy niż 5 lat
- 3) kontrolę przestrzegania zasad sprzedaży i podawania napojów alkoholowych prowadzi

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Posterunek Policji w Topólce

- czynności kontrolne podejmowane są z inicjatywy podmiotów określonych w pkt. 3 albo w wyniku powzięcia wiadomości o naruszeniu zasad sprzedaży.

6. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- 1) wynagrodzenie członka komisji ustala się w wysokości 6 %, zaś dla przewodniczącego komisji ustala się wynagrodzenie w wysokości 7 % minimalnego wynagrodzenia za pracę naliczanego pracownikom w pełnym wymiarze czasu pracy, ustalonego wg odrębnych przepisów za jedno posiedzenie lub przeprowadzenie czynności kontrolnych,
- 2) podstawą wypłaty wynagrodzeń za udział w posiedzeniu komisji są listy obecności posiedzeń Komisji.
- 3) członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów podróży ustalonych dla pracowników - z wyłączeniem dojazdów na posiedzenie komisji,

IV. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie realizacji zadań niniejszego Programu będzie dokonywane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wnoszonych przez prowadzące sprzedaż podmioty gospodarcze.

V. PODZIAŁ ZADAŃ I ŚRODKÓW FINANSOWYCH.

W 2023 r. planuje się prowadzenie i finansowanie następujących zadań Programu:

Dział budżetu	Rozdział budżetu	Paragraf	Nazwa podziałki klasyfikacji budżetu	Plan wydatków na 2023 r.
851			OCHRONA ZDROWIA	60 000,00
	85153		Zwalczanie narkomanii	2 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia -prowadzenie i organizowanie konkursów poświęconych profilaktyce narkomanii	1 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych -prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej na tematy związane z narkomanią	1 000,00
	85154		Przeciwdziałanie Alkoholizmowi	58 000,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe - wynagrodzenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - wynagrodzenie dla terapeuty uzależnień	18 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia - finansowanie działalność informacyjnej dotycząca możliwości korzystania z pomocy terapeutycznej - finansowanie czynności zmierzających do objęcia leczeniem odwykowym osób uzależnionych -edukacja publiczna w zakresie profilaktyki, zakup ulotek broszur itp. -finansowanie udziału w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych -prowadzenie i organizowanie konkursów dla dzieci szkół podstawowych i gimnazjum poświęconych profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych np. zakup nagród oraz materiałów potrzebnych do zrealizowania konkursu, -organizowanie i dofinansowanie imprez z okazji Dnia Dziecka, Mikołajek realizowanych przez szkoły i świetlice wiejskie, -prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej na tematy związane z problematyką uzależnień -zakup materiałów profilaktycznych- prasy, broszur, pomocy dydaktycznych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych - finansowanie zakupu materiałów oraz sprzętu	14 000,00

			niezbędnego do realizacji zadań Komisji, - dofinansowanie bieżącej działalności specjalistycznych miejsc pomocy dla ofiar przemocy domowej	
		4300	Zakup usług pozostałych - podnoszenie kwalifikacji pracowników służby zdrowia i osób zajmujących się terapią uzależnień -udostępnianie działalności punktu konsultacyjnego - finansowanie pomocy psychologicznej i socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowymi -wspieranie i finansowanie szkolnych i gminnych programów profilaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz zajęć w zakresie zaspokojenia potrzeb kulturalnych -inspirowanie i wspieranie lokalnych imprez, kampanii edukacyjnych, przedstawień teatralnych i konkursów o tematyce przeciwdziałania uzależnieniom, -dofinansowanie działalności organizacji i osób wykonujących zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych -organizowanie i finansowanie szkoleń przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się w swojej pracy z osobami z problemem alkoholowym również członków GKRPA i ZI w zakresie tematyki uzależnień,	24 000,00
		4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	2 000,00

Ogółem na realizację zadań Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii planuje się przeznaczyć kwotę 60 000,00 złotych zgodnie z przyjętym planem w Budżecie Gminy Topólka na 2023 r.